

Van onderwijzen naar leren

'We willen de kinderen leergericht maken in plaats van alleen taakgericht'

Sieglien Weegman

Op OBS De Kleine Keizer staan de volgende thema's centraal: het optimaliseren van de opbrengsten, het eigenaarschap van de leerlingen voor hun leerproces en een professionele onderzoekende leercultuur. Met behulp van *lesson study* onderzoekt het team hoe zij ieder kind in elke les een leersprong kunnen laten maken. HCO Nieuws sprak met Sieglien Weegman, leerkracht van groep 8 en *instructional leader* in de school, en met Matthieu Gelissen, HCO-onderwijsadviseur die de school begeleidde in dit proces.

Matthieu Gelissen: 'Lesson study op De Kleine Keizer is erop gericht de leerlingen te betrekken bij het stellen en vooral begrijpen van het leerdoel in de les. Het gaat er om welke stapjes zij vervolgens moeten zetten om bij dit leerdoel te komen. Dit noemen we ook succescriteria.'

'Het stellen van doelen met behulp van succescriteria is nu een belangrijk onderdeel in onze manier van lesgeven', legt Sieglien uit. In de klas zie je op verschillende plaatsen verwijzingen naar doelen en succescriteria, bijvoorbeeld op de muur en op het bord. Sieglien licht toe: 'De leerlingen worden actief betrokken, hebben een weektaak en noteren zelf hun doelen daarbij. Bijvoorbeeld: van de 20 sommen ga ik er 18 goed maken. Wij evalueren dat ook. Wat zijn jouw leerpunten voor de volgende les?' Sieglien laat schriften zien. Op de eerste pagina staat een sticker met evaluatievragen. Na elke les noteren de kinderen antwoorden zoals: "Ik heb mijn doel ... wel/niet behaald", "Ik heb ... geleerd", "Ik heb hulp nodig bij...". Sieglien: 'Dit geeft mij als leraar veel informatie over elke leerling. Ik zie echt nieuwe dingen terug, en weet beter welke leerlingen welke leer- en ondersteuningsbehoeften hebben: hebben ze nog instructie nodig, andere oefenstof, meer oefentijd?'

Intrinsiek gemotiveerd

Matthieu: 'Centraal in dit hele proces stond hoe we de leerlingen meer "leer bewust" konden maken. Het gaat erom dat leerlingen weten:

- 1 Wat is het leerdoel?
- 2 Waar sta ik nu?
- 3 Welke stapjes (succescriteria) moet ik zetten om met succes het leerdoel te halen?

Met behulp van *lesson study* onderzoeken we wat leerlingen hierbij van de regisserende leerkracht nodig hebben: instructie, oefenstof, tijd, of iets anders om succesvol het leerdoel te halen.' De achterliggende gedachte bij deze manier van werken is de intrinsieke motivatie van de leerlingen aan te spreken. Ook is het een manier om hun zelfstandigheid te vergroten. Hoe ziet dat er in de praktijk uit? Wat is er merkbaar veranderd in de school of in de groep? Sieglien: 'Sommige leerlingen zijn duidelijk meer gemotiveerd, hun mindset is meer gefocust. Ze weten waar ze zelf staan ten opzichte van het einddoel, wat er van hen verlangd wordt.' Op De Kleine Keizer zijn over de afgelopen jaren de resultaten in de CITO-scores verbeterd. Sieglien: 'We hebben vooral beter leren kijken naar de leerlingen. Bij *lesson study* observeert iedere leerkracht die in de klas komt een leerling die representatief is voor één van de drie niveaugroepen. De centrale vraag daarbij is: "Wat bereikt de leerkracht met

zijn instructie bij dit kind?" Daar leer je echt heel veel van.'

Van taakgericht naar leergericht

Natuurlijk is er nog meer te ontwikkelen. Op De Kleine Keizer hebben ze vorig jaar coöperatief leren geïntroduceerd. Sieglien: 'En we proberen zowel het samenwerkend leren als de autonomie van kinderen te versterken. Werkhouding is een aandachtspunt in deze aanpak en in deze groep en dat is straks ook belangrijk voor de middelbare school. We willen uiteindelijk dat de kinderen meer leergericht worden dan taakgericht.'

Naar een lerende teamcultuur

Intussen is de cultuur in de school in het team ook ontwikkeld tot "leergericht". Dat is onder andere te danken aan de gezamenlijke *lesson study*. Met elkaar werken de leraren aan hun professionalisering, kijken bij elkaars lessen en leren van elkaar. Sieglien: 'De deuren staan hier letterlijk meer open en je ziet collega's veel met elkaar praten over het vak. Je merkt het ook in de bouwvergaderingen dat iedereen gemotiveerd is. Onze taal onderling is gericht op "leren". Met Matthieu en ons team klikt het goed. Hij is zo gedreven, geeft veel tips, en leidt ons als *instructional leaders* op. Van twee *instructional leaders* in de school zijn we nu al met vier. Binnenkort gaan we ook samen met andere scholen *lesson study* doen. Zo zetten we met collega's van de Helen Parkhurst en de Van Ostadeschool een lerend netwerk op.'

Meer weten over *lesson study*? Bekijk het filmpje op www.hco.nl/lessonstudy of neem contact op met Matthieu Gelissen, m.gelissen@hco.nl, of met een van de andere *lesson study* experts van het HCO.